

умовою для надання кредиту був негайний пошук решти суми - 7 млрд Євро всередині держави. Оскільки найбільшим сектором економіки держави був і залишається банківський, сума усіх банківських вкладів становила 835% ВВП держави, були запроваджені нові регулювання цього сектору. Також цікавим є те, що майже 73% усіх цих вкладів складали кошти не резидентів держави. [2]

Іншим вагомим фактором, що впливав на погіршення фінансового клімату у державі, була не зовсім успішна інвестиція Кіпрського уряду у Грецькі державні облігації. Загальна сума цієї інвестиції становить 4 млрд Євро, а це, в свою чергу, 24% тогочасного ВВП Республіки Кіпр.

14 травня 2013 Уряд Республіки оголосив про припинення функціонування банківського сектора. Тим часом тогочасний президент, Нікос Анастасіадіс, оприлюднив закон про нові правила оподаткування банківських вкладів. Так банківські вклади на суму більшу 100 тис Євро додатково оподатковувались за ставкою 9,9 %, відповідно вклади на суму меншу вказаної на 6,8 %.

Також президентський закон передбачав :

1. Замороження усіх банківських Вкладів, у тому числі й нерезидентів.
2. Обмеження вивезення готівки із держави. Для резидентів дозволена сума становила - 1800 Євро, а для нерезидентів - 3000 Євро.
3. Зупинка будь-якої діяльності на Кіпрській фондовій біржі.

Та найважливішими кроками, що реально впливали на фінансову ситуацію Європи стало штучне банкрутство Урядом другого за величиною банку у державі - Laiki Bank. Сума депозитів становила - 38% від загальної кількості. [2]

Наступним кроком стала реструктуризація найбільшого банку держави Bank of Cyprus. Оскільки абсолютна більшість вкладів у цьому банку були здійснені іноземними резидентами, з них 58% становили громадяни Російської Федерації, уряд прийняв рішення надати усім іноземним вкладниками, сумама вкладів яких перевищувала 100 тис Євро, Акції банку та місця у правлінні. Згодом Уряд надав можливість усім цим людям з легкістю отримати громадянство Республіки Кіпр.

Абсолютна більшість іноземних партнерів Республіки Кіпр достатньо жорстко розкритикували дії уряду та назвали їх недемократичними та неконституційними. Винятком стала Федеративна Республіка Німеччина, що активно підтримувала уряд та виділила додаткове фінансування для держави у розмірі 5 млрд Євро кредиту на відновлення роботи банківської системи та фондового ринку держави. Такі ж заходи були застосовані зі сторони Російської Федерації. Причиною активного втручання зі сторони Російського уряду стало те, фактично найбільше від цієї кризи, після Кіпріотів, втратили резиденти саме Російської Федерації.

У результаті колапсу Bank of Cyprus закриті свої філіали у 8 країнах світу, у тому числі і в Україні. Для встановлення «справедливості» у банку сформували нове правління із вкладників, що стали новоспеченими акціонерами.

ВВП країни у 2013 країни знизився на 13%. Сума іноземних інвестицій у державу зменшилась фактично на 30%, що стало серйозним поштовхом до реструктуризації усієї економіки держави та стимуляції нових галузей, таких як аграрна та енергетична.

Сьогодні ситуація у державі стабілізувалася. У 2016-2018 роках економіка зростала у середньому на 3,2% в рік. У 2017 році громадяни почали споживати на 2,5% більше, у 2018 році Кіпр почав експортувати на 3,4% більше ніж у попередні роки. На кінець 2017 року рівень безробіття впав на 10,5 відсотка у порівнянні з 2014, тим самим досягнувши докризового рівня. Запрацювали нові правила NON-DOMICILE, які надалі приваблюють все нових та нових інвесторів у банківську систему острова. Також у домінуючій галузі кіпрської економіки - банківській спостерігається ріст. У травні 2018 року різниця між кредитами та депозитами становила 4,9 млрд Євро. Це вперше після 2013 року цей показник став на рівні докризового. Загальний об'єм депозитів на початку 2018 становив 49 млрд Євро, а це найвищий показник післякризової епохи. А об'єм кредитів знизився на 29 млн та склав 53,9 млрд Євро. Неостанню роль у налагодженні економічного клімату відіграло нове керівництво найбільшого банку країни, Bank of Cyprus, який після кризи очолив John Patrick Hourican. Банкір та менеджер світового класу, що раніше очолював Королівський Банк Шотландії [1].

1. https://www.bankofcyprus.com/en-GB/who-we-are/directors-cvs/John_Patrick_Hourican/;
2. <https://vkcyprus.com/articles/3489-economics>

Куцук М. М.

гр. ФБ-33, Інститут економіки та менеджменту

Науковий керівник - к.е.н., доцент кафедри фінансів Ярошевич Н.Б

БЮДЖЕТНА ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ: ЗАГРОЗИ ТА ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ

В Україні триває процес бюджетної децентралізації, що розпочався у 2015 році повинен завершитися вже у 2019 році, сформованим і діючим є основний пакет законодавства, утворено низку об'єднаних територіальних громад, передано частину повноважень держави на найнижчий адміністративно-територіальний рівень. Основним досягненнями реформи має стати підвищення якості життя в громадах, поліпшення структури управління, зменшення рівня політичної корупції, забезпечення регіонального розвитку, активізація членів громади (розвиток бізнесу, місцевих ініціатив тощо). Аналіз показників спроможності утворених ОТГ,

проведений вітчизняними науковцями [1, с. 34], показав, що лише 20% є фінансово спроможними та мають відповідну територіальну структуру. Причинами цього є: 1) недосконало розроблені, недостатньо обґрунтовані але схвалені перспективні плани формування територій громад; 2) заходи інтенсивного стимулювання швидкого формування ОТГ, що передбачають внесення «постфактум» змін щодо тих ОТГ, які пройшли процедуру об'єднання, хочуть отримати додаткові фінансові ресурси і управлінські повноваження; 3) обсяг власних ресурсів є недостатнім для ефективного виконання бюджетних послуг в належному обсязі та якості, що збільшує залежність від державного бюджету та рівень централізації.

Також за результатом аналізу вітчизняної наукової літератури, можна виділити наступні проблеми реформи децентралізації в Україні: не завершено розробку перспективних планів формування територій громад (протягом 2017 року розпорядженнями Кабінету Міністрів України кілька разів затверджувалися уточнення у перспективних планах для Донецької, Чернігівської, Житомирської, Рівненської, Хмельницької, Харківської, Запорізької, Полтавської, Київської та Сумської областей); створення значної частини ОТГ відбувається без врахування вимог Методики щодо їх формування; процес створення ОТГ переважно не має підтримки з боку районних адміністрацій, місцевих рад та населення; не врегульоване питання оптимального розподілу повноважень між органами місцевого самоврядування та органами виконавчої влади загалом, зокрема щодо земельних та соціальних питань; відсутня система належного нагляду і контролю над органами місцевого самоврядування ОТГ; і головне – власних ресурсів ОТГ недостатньо для виконання покладених на ОТГ видаткових повноважень. Частка доходів місцевих бюджетів у зведеному бюджеті країни в останні роки зменшується, що свідчить про централізацію надходжень, що не відповідає взятому країною курсу на євроінтеграцію та децентралізацію (див.рис.1).

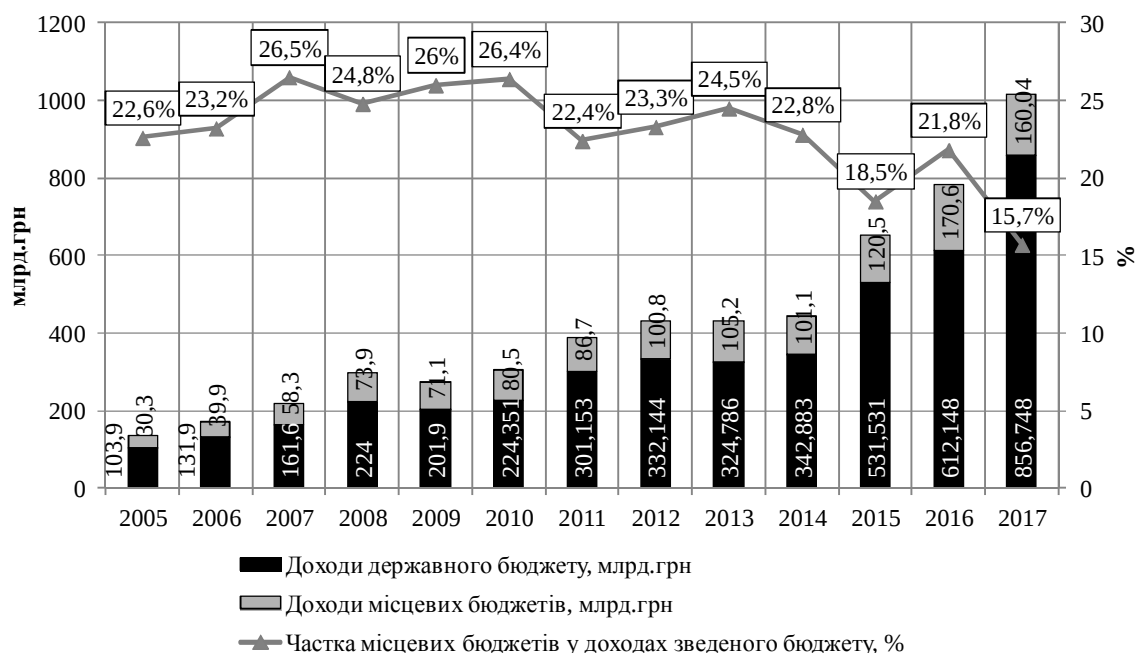

Рис. 1. Структурна динаміка доходів державного та місцевих бюджетів у зведеному бюджеті України

Побудовано за матеріалами [2]

Ми підтримуємо позицію вітчизняних дослідників [3, с.190], які вважають, що існуюча на сьогодні система забезпечення місцевих бюджетів достатніми фінансовими ресурсами для виконання функцій, покладених на органи місцевого самоврядування, не відповідає потребам громад, оскільки вона не створює фінансове підґрунтя сприятливого життєвого середовища, необхідного для надання мешканцям територіальних громад якісних і доступних суспільних благ та послуг. В Україні децентралізація фінансової системи вимагає набагато більше, ніж зміни політичних структур країни та розширення можливостей місцевих органів влади із збільшеними обов'язками. Тому необхідна повна перебудова системи державних фінансів країни, зокрема в сфері податкової та бюджетної політики України.

1. Мельничук Анатолій, Остапенко Павло. Децентралізація влади: реформа №1 [аналітичні записки]. – К.: ЦОП «Глобус» ФОП Кравченко Я.О. – 2016. – 35 с.;

2. Ціна держави. Офіційний сайт. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cost.ua/budget/revenue/>;

3. Порівняльний аналіз інституційної архітектури бюджетних систем: світовий досвід та Україна : монографія / Н.Ю. Рекова, І.Л. Долозіна, К.С.Мойсеєнко та ін.; за заг. ред. проф. Н.Ю.Рекової – Покровськ: ДВНЗ «ДонНТУ», 2017. –264 с.